

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 17.10.2005 62. vuosikerta Numero 3 Sivu 11

Suomalainen vai virolainen mansikka?

Anu Koivisto, MTT

Virossa mansikkakilo tuotetaan puolet alhaisemmillä kustannuksilla kuin Suomessa. Korkeista tuotantokustannuksista huolimatta suomalainen mansikka näyttää pärjäävän melko hyvin Suomen ja Viron välisessä mansikantuotannon kilpailukykyvertailussa. Suomalaisen mansikan kilpailuvaltteja ovat hyvä laatu, kotimaisuus ja laadukkailla tutkimus- ja neuvontaresursseilla evästetty viljely.

Virolaisen mansikan Suomen valloituksesta on puhuttu jo pitkään. Totta on, että Virossa mansikan tuotantokustannukset ovat huomattavasti alhaisemmat kuin Suomessa. Kun Suomen suurilla mansikkatiloilla tuotantokustannukset ovat 2,00 euroa/kg, ovat ne vastaavilla virolaistiloilla vain 0,62 euroa/kg. Tuotantokustannukset sisältävät tässä tapauksessa ainoastaan kassaperusteisia menoja, kuten tarvikkekustannukset sekä koneiden ja rakennusten kunnossapito- ja vakuutuskustannukset. Esimerkiksi oman työn palkkavaatimusta ja poistoja ei ole laskettu mukaan.

Alhaiset palkkakulut Viron merkittävin etu

Viron tuotantokustannusten alhaisuus perustuu pääasiassa alhaisempiin työvoimakustannuksiin. Kun Suomessa mansikkakilon poimiminen maksaa viljelijälle noin 1,05 euroa, virolaisviljelijälle se maksaa noin 0,20 euroa. Ero poimintakustannuksissa johtuu Viron alhaisemmasta palkkatasosta. Toisaalta Viron mansikkatiloilla myös palkan sivukulujen maksaminen täysimääräisenä on vielä toistaiseksi vähäistä. Viron palkkataso kuitenkin lähestyy Suomen palkkatasoa. Esimerkiksi vuodesta 1998 vuoteen 2003 maataloustyöntekijöiden palkat ovat Virossa nousseet 67 prosenttia. Poimintakustannusten tasoittumista hidastaa kuitenkin se, että Virossa mansikanpoimintaan osallistuvat työntekijät tulevat palkkatasoltaan alhaisemmista maista, kuten Venäjältä ja Latviasta. Tärkeimmistä mansikantuotannon tarvikkeista, kuten lannoitteista ja torjunta-aineista, virolainen mansikanviljelijä maksaa lähes yhtä paljon kuin suomalainen.

Alhaiset työvoimakustannukset eivät kuitenkaan selitä kokonaan Suomen ja Viron tuotantokustannusten välistä suurta eroa. Merkittävä tekijä tuotantokustannuksen määräytymisessä on myös hehtaarilta saatava sato. Kun

suurilla virolaistiloilla mansikan satotaso on 6 500 kg/ha, Suomen suurilla mansikkatiloilla se on vain 3 300 kg/ha. Satotason eroa selittää osaltaan se, että tutkimuksessa mukana olleet virolaistilat kuuluivat maan tehokkaimpiin, kun taas Suomen tilat edustivat lähinnä keskimääräisiä tiloja. Satotasoeroja vertailtaessa ei pidä myöskään sulkea pois Viron edullisempien ilmasto-olosuhteiden ja viljavampien maalajien vaikutusta tuloksiin.

Kuluttajat arvostavat kotimaisuutta ja laatua

Alhaisemmista tuotantokustannuksista huolimatta virolainen mansikka ei kuitenkaan vielä hetkeen valtaa Suomen mansikkamarkkinoita, sillä Virossa mansikantuotanto on niin pinta-alan kuin kokonaissadonkin mukaan mitattuna huomattavasti vähäisempää kuin Suomessa. Kun tilastojen mukaan Suomessa tuotettiin vuonna 2003 noin 8,0 miljoonaa kiloa mansikkaa, Viron kokonaistuotanto oli tuolloin vain noin 2,0 miljoonaa kiloa. Vaikka mansikanviljely tuleekin todennäköisesti Virossa lisääntymään, hupenee tuotettu lisäsato pääasiassa Viron omaan kasvavaan kysyntään. Ja vaikka Viro lisäisikin mansikanvientiään, ei koko vienti kohdistu Suomeen, vaan Virossa odotetaan toiveikkaina Venäjän laajojen markkinoiden avautumista.

Suomalaista mansikkaa auttaa kilpailussa myös se, että suomalaiset kuluttajat vielä toistaiseksi arvostavat kotimaista mansikkaa. Tuoremansikka on yhä edelleen herkkutuote, ja mansikkaostoksia tehtäessä laatu ja kotimaisuus ovat tärkeitä valintakriteereitä hieman korkeamman hinnan kustannuksellakin. Kuten muunkin maatalous- ja puutarhatuotannon, myös mansikantuotannon jatkuminen perustuu siihen, että kuluttajat arvostavat kotimaista tuotantoa. Samalla tuotteen hinta ja tuotantokustannukset eivät kuitenkaan voi erkaantua kovin kauaksi kilpailevista ulkomaisista tuotteista.

Tuotantomenetelmien ja koko tuotantoketjun toimivuuden kehittämisen ansiosta tuoremansikan kuluttajahintojen ero kilpailijoihin on saatu pidettyä tasolla, jonka suuri osa kuluttajakunnasta on voinut hyväksyä. Mansikantuotannossa käydään kuitenkin joka kesä uusi kilpailu, jossa pärjääminen edellyttää jatkuvaa kunnonkohennusta koko tuotantoketjulta.

Lisätietoja: anu.koivisto@mtt.fi
puh. (09) 5608 6261

Aiheesta on ilmestynyt myös julkaisu: Anu Koivisto, 2005. Mansikantuotannon kilpailuetu Suomessa ja Virossa. MTT:n selvityksiä 91.

Tapio Tuomela / MTT:n arkisto

Suomalaisille on luvassa kotimaista mansikkaa tulevaisuudessakin.